

Regio Deal Veluwe II

Veluwe in Balans

Partijen:

1. De Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, M.C.G. Keijzer, hierna te noemen: VRO;
2. De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, J.J.M. Uitermark, hierna te noemen: BZK;
3. De staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat, C.A. Jansen, hierna te noemen: IenW;
4. De Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, F.M. Wiersma, hierna te noemen: LVVN;
5. De staatssecretaris van Defensie, G.P. Tuinman, hierna te noemen: DEF.

Partijen genoemd onder 1 tot en met 5 ieder handelend als bestuursorgaan en vertegenwoordiger van de Staat der Nederlanden hierna samen te noemen: het Rijk;

6. Het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland, handelend in haar hoedanigheid van bestuursorgaan, rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer P. Drenth, gedeputeerde, hierna te noemen: provincie Gelderland;

Alle Partijen hierna allen tezamen te noemen: Partijen.

Partners:

- De Veluwe Alliantie; een netwerksamenwerking van ca. 40 Partijen (publiek en privaat) die op basis van een samenwerkingsovereenkomst hebben gecommitteerd aan het gezamenlijk realiseren van de VeluweAgenda.
- De stuurgroep van het Programma Vitale vakantieparken (VVP); een samenwerking van elf Veluwse gemeenten en de provincie Gelderland, waarin samen met recreatieondernemers en andere Partners wordt gewerkt aan vraagstukken op en rond Veluwse vakantieparken.
- Het Nederlands Bureau voor Congressen en Toerisme (NBTC); de nationale destiniatiemanagement-organisatie van en voor Nederland.

Alle Partners hierna allen tezamen te noemen: Partners.

Begripsbepaling:

In dit convenant wordt verstaan onder:

- *Regio Deal*: convenant dat door de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, eventueel een andere minister/staatssecretaris en één of meer regionale partijen is gesloten om de kwaliteit van leven, wonen en werken van inwoners en ondernemers in een regio te verbeteren;
- *Regio Envelop*: het bedrag van € 900 miljoen dat het kabinet Rutte IV beschikbaar heeft gesteld om in de periode van 2022 - 2025 nieuwe Regio Deals af te sluiten;
- *Regiokassier*: publieke regionale Partij, zijnde een provincie, gemeente of openbaar lichaam als bedoeld in artikel 8, eerste lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen of een van de openbare lichamen Bonaire Sint-Eustatius of Saba, die ten behoeve van de uitvoering van de Regio Deal de taak van kassier vervult of zal vervullen;
- *Regionale private financiering*: voor de uitvoeringsactiviteiten van de Regio Deal beschikbaar gestelde financiële bijdragen of bijdragen in natura van een private regionale Partij;
- *Regionale publieke financiering*: voor de uitvoeringsactiviteiten van de Regio Deal beschikbaar gestelde financiële bijdragen of bijdragen in natura van een publieke regionale Partij, niet zijnde een specifieke uitkering, opdracht of subsidie van het Rijk;
- *Specifieke uitkering ten behoeve van de uitvoeringsactiviteiten Regio Deals*: betreft de specifieke uitkering waarin de juridische- en financiële kaders en verplichtingen voor het toekennen van de rijksmiddelen uit de Regio Envelop aan een regiokassier door het Rijk staan.

- *Partner*: organisatie die betrokken wordt bij de Regio Deal door Partijen, maar de Deal niet aangaat en waarvoor geen specifieke actie in de Regio Deal kan staan.
- *Regio Veluwe*: De samenwerking tussen de provincie Gelderland en onder 'Partners' genoemde Partners in deze Regio Deal, die wordt vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst.
- *Regio Deal Veluwe I*: Regio Deal afgesloten voor de periode 2020-2025;
- *GEUS* : agrarische enclave (Garderen, Elspeet, Uddel en Speuld);
- *Gouden randen van de Veluwe*: dit betreft de geografische randen van de Veluwe en de agrarische enclave GEUS. In deze gebieden loopt de natuur van de Veluwe over in woonkernen en landelijk gebied, met een afwisseling van natuur en landschap, agrarische activiteiten, recreatie en andere economische bedrijvigheid;
- *Natuurnetwerk Nederland*: het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied;
- *Agrotoerisme*: een vorm van recreatie op het agrarische platteland. Het maakt deel uit van de zogenaamde multifunctionele landbouw, waarbij bedrijven hun agrarische productie combineren met het leveren van diensten aan de samenleving: zorglandbouw, boerderijeducatie, boerderijwinkels/korte ketens, agrarische kinderopvang, agrarisch natuurbeheer en agrotoerisme;
- *Bezoekersdruk*: de mate waarin een gebied wordt bezocht door bezoekers. Dit zegt iets over de potentiële impact van bezoekers op het gebied;
- *Vrijetijdseconomie*: de vrijetijdseconomie bestaat uit de productie, distributie en consumptie van goederen en diensten ten behoeve van de vrijetijdsbesteding van mensen;
- *Bestemmingsmanagement*: het spreiden van bezoekers in tijd en ruimte, door in partnerschap tussen overheden, ondernemers en grondeigenaren invulling te geven aan recreatiezoning, recreatieve routes, ontvangstlocaties en belevingsgebieden;
- *Dorpendeals*: de Dorpendealregeling is een subsidieregeling van de provincie Gelderland, gericht op het bevorderen van de leefbaarheid van dorpen en wijken in Gelderland. Met deze subsidieregeling ondersteunt de provincie projecten die de sociale verbondenheid versterken. Waar dorpendeals tot stand komen via deze Regio Deal, kan het budget van de dorpendealregeling worden beschouwd als regionale cofinanciering;
- *Pauzepark*: een voormalig vakantiepark waar kwetsbare personen met specifieke zorgbehoeften, die nu verspreid en 'onzichtbaar' op de vakantieparken wonen, de mogelijkheid krijgen om met passende zorg en ondersteuning tijdelijk te wonen. Het doel is om perspectief te bieden op duurzame participatie en integratie in de Regio en de samenleving en ook door te stromen naar het reguliere woonaanbod.

Algemene overwegingen

1. Rijk en Regio werken samen in Regio Deals aan complexe, regionale opgaven gericht op het vergroten van de kwaliteit van leven, wonen en werken in de regio ('brede welvaart').
2. Regio Deals beogen de samenwerking tussen overheden, onderwijs, bedrijven, maatschappelijke organisaties en inwoners in de Regio en tussen Rijk en Regio te versterken.
3. Voor de Regio Deals zijn middelen beschikbaar uit de Regio Envelop, waarbij vanuit het partnerschap vertrekpunt is dat de Rijksbijdrage gepaard gaat met minimaal eenzelfde bijdrage aan regionale (publieke en/of private) financiering.
4. De Regio Deals onderscheiden zich door haar integrale en gezamenlijke programmatische aanpak met lerend en adaptief karakter en met financiering van zowel Rijk als Regio van reguliere beleidsinstrumenten.
5. De Regio Deals zijn bedoeld als een tijdelijke impuls voor regionale ontwikkeling met een duurzaam effect, waarbij geleerde lessen en structurele exploitatiekosten van lange termijn investeringen worden geborgd.
6. De middelen uit de Regio Envelop voor de Regio Deals vijfde tranche worden door VRO beschikbaar gesteld als specifieke uitkering op grond van het Besluit specifieke uitkering Regio Deals vierde, vijfde en zesde tranche.

Specifieke overwegingen

Kenmerk regio

1. De Veluwe behoort tot de grootste aaneengesloten natuurgebieden in Noordwest-Europa met een indrukwekkende diversiteit aan dieren en planten. Het gebied kent grote verschillen in landschap,

- identiteit en cultuur;
2. Op en rond de Veluwe wonen, werken en recreëren bijna één miljoen mensen. Daarnaast brengen jaarlijks meer dan twee miljoen bezoekers uit andere delen van Nederland en het buitenland een bezoek aan de Veluwe;
  3. In de landelijke gebieden direct rondom de Veluwe is de agrarische sector van groot belang. Niet alleen in de vorm van boerenbedrijven, maar bijvoorbeeld ook toeleverende en verwerkende industrie en kennisinstellingen;
  4. De Veluwe zoals we die nu kennen, is in belangrijke mate door de mens gemaakt, met dorpen, steden, beken en sprengen, bossen, stuifzanden, heidevelden en landgoederen. De combinatie van natuur en cultuurhistorie tot ver vóór de jaartelling maakt de Veluwe uniek;
  5. De bewoners van de Veluwe waarderen hun omgeving en voelen zich daar sterk bij betrokken. Voor hen is het van belang dat het goed gaat met de natuur, dat de kernen en het landelijk gebied leefbaar blijven en dat de Veluwse economie goed blijft draaien. Nu, en in de toekomst.

Opgaven

6. De biodiversiteit op en rond de Veluwe gaat achteruit door onder andere de optimalisatie van agrarisch gras- en akkerland (wat o.a. tot te veel stikstof leidt), versnippering en fragmentatie van het landschap, klimaatverandering en verstoring door de toenemende druk van toerisme en (dag) recreatie;
7. Het aantal inwoners op en rond de Veluwe neemt fors toe. Vóór 2030 moeten er alleen al in Gelderland 100.000 woningen worden bijgebouwd bovenop de ruim 900.000 woningen die de provincie op dit moment telt. Bovendien is 80% van de bezoekersdruk op de Veluwe afkomstig van eigen inwoners. Er zijn stevige ingrepen nodig die gericht zijn op het spreiden van het groeiend aantal recreanten, om te voorkomen dat de kwetsbare natuur op de Veluwe verder verslechtert. Tegelijkertijd zijn de extra inwoners belangrijk voor de Regio: ook de Veluwe kent vergrijzing en wil voorkomen dat jonge mensen wegtrekken. Het behoud en toekomstbesteding maken van voorzieningen en het aantrekkelijk houden van de dorpen, steden en omgeving is voor ouderen én jongeren van belang;
8. De (sociaaleconomische) impact van de landbouwtransitie aan de randen van de Veluwe is zeer groot. In talrijke gebieden, zoals de agrarische enclave Garderen-Elspeet-Uddel-Speuld (GEUS), zijn bijna alle boerenbedrijven als potentiële piekbelasters in beeld. Die impact treft niet alleen de boeren zelf, maar ook de onderliggende agrarische ketens en de gemeenschappen waarin deze sector geworteld is. De sociale cohesie is van oudsher sterk, maar staat onder druk. Het vertrouwen in de overheid en instituties neemt af. De transitie van het landelijk gebied, met veel stoppende of omschakelende boeren, vraagt om nieuwe economische perspectieven en investeringen in een toekomstbestendig buitengebied. Waar deze nieuwe perspectieven uitblijven, ontstaat een voedingsbodemp voor ondermijnende criminaliteit. Een voorbeeld hiervan is het gebruik van leegstaande agrarische gebouwen voor de productie van synthetische drugs;
9. Binnen de recreatieve sector zijn investeringen nodig. Het reisgedrag en de wensen van recreanten en toeristen veranderen, en een deel van de hotels en vakantieparken kampt met een kwaliteits- en duurzaamheidsachterstand. Een gezonde vrijetijdseconomie vraagt om excellente accommodaties met een duurzame energievoorziening, een lokale, unieke beleving met toegankelijk erfgoed, boeiende activiteiten voor jong en oud, en duurzame vervoersmogelijkheden naar en op de Veluwe;
10. Verouderde vakantieparken kampen met sociale problematiek, met mensen die nergens anders terecht kunnen. Bovendien zorgen de snelheid en grote impact van de veranderingen in sommige gebieden voor sociaal-maatschappelijke onrust en afnemend vertrouwen in elkaar en in instituties;
11. Aan deze meervoudige opgave wordt al geruime tijd door een groot aantal stakeholders hard gewerkt. In de lopende Regio Deal Veluwe I¹ is te zien hoe belangrijk het instrument Regio Deal is als impuls voor het versterken van de balans tussen natuurwaarden en leefbaarheid in relatie tot recreatie. Er worden resultaten geboekt in het spreiden van recreanten en toeristen in tijd en ruimte, waarmee de kwetsbare natuur in het Veluwemassief wordt ontzien en een bijdrage wordt geleverd aan zowel de sociaal maatschappelijke vitaliteit als de lokale economie waar dat past en gewenst is. Voor duurzame verbetering is een langere adem vereist. Bovendien strekken de gesignaleerde opgaven voorbij de horizon van 2025.

Nationale doelstellingen

12. Door de recreatieve druk op de kwetsbare natuur van de Veluwe te verminderen en te spreiden draagt de Regio Deal bij aan het herstellen en versterken van de (unieke) natuur op en rond de

¹ Zie ook <http://www.elkeregiotelt.nl/alle-regio-deals/veluwe>. De Regio Deal Veluwe I loopt tot 31 december 2024. In artikel 2 (aanpak) is uitgewerkt hoe de aanpakken van de twee Regio Deals zich tot elkaar verhouden.

- Veluwe, grotendeels onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland;
13. De Regio Deal helpt de stikstofdepositie als gevolg van de landbouw te verminderen door in te zetten op de ontwikkeling van onder andere agrotourisme. Ook daarmee wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan het natuurherstel op de Veluwe;
  14. De Regio Deal draagt door een inzet op verduurzaming van vakantieparken bij aan nationale klimaatdoelstellingen gericht op CO2-reductie, de warmtetransitie en het komen tot een circulaire economie;
  15. De Regio Deal draagt concrete oplossingen aan voor de ruimtelijke puzzel die op de Veluwe (en in Nederland) gelegd moet worden en geeft ook een verdere uitwerking en invullingen aan de transitielandschappen zoals Mooi Nederland² beschrijft;
    - Door de aanpak van sociale problematiek op vakantieparken draagt de Regio Deal bij aan nationale doelstellingen op het gebied van bestaanszekerheid en kwetsbare groepen. Dit raakt aan het programma Housing First³ en het Programma Vitale Vakantieparken⁴ van de Provincie Gelderland;
    - De Regio Deal stimuleert het gebruik van openbaar vervoer en andere vormen van duurzame mobiliteit. Dit draagt bij aan de ambitie van het kabinet om de uitstoot in de mobiliteitssector fors te verlagen;
  16. DEF is gestart met het Programma Transformatie Vastgoed Defensie en het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie⁵, waarmee het een belangrijke rol zal spelen in Nederland. Dit geldt met name voor de Veluwe, omdat dit een gebied is met een rijke militaire geschiedenis. Deze initiatieven bieden unieke en historische kansen om op korte en lange termijn samen te werken aan grote uitdagingen op de Veluwe, zoals mobiliteit en recreatie, landbouw- en natuurtransitie, erfgoedbehoud en de energietransitie. Vooral aan de randen van de militaire terreinen ontstaan er mogelijkheden voor synergie met andere gebiedsopgaven. DEF zoekt daarom actief samenwerking met diverse Partijen en Partners om deze ambitieuze doelen te realiseren.
  17. LVVN en IenW onderschrijven de doelen en de aanpak van de Regio Deal die passen bij de nationale doelstellingen op hun beleidsterreinen en zullen als Partij concreet bijdragen aan bepaalde onderdelen van deze Regio Deal. Deze bijdrage(n) en de daarbij behorende inzet worden bij de betreffende onderdelen van de Regio Deal expliciet weergegeven.

Komen het volgende overeen:

1. Doelen, aanpak en resultaten Regio Deal Veluwe II

Artikel 1 – Doelen

De inspanningen van Regio Deal Veluwe II richten zich op vier doelen:

1. Het bieden van nieuwe perspectieven voor (de Gouden Randen van) de Veluwe met (agro) recreatie, erfgoed en zorg. Deze perspectieven sluiten aan bij de aanpak voor de verstedelijkingsopgave en de opgaven voor het landelijk gebied. Op die manier ontlasten en beschermt de Regio Veluwe de kwetsbare natuur in het centrale Veluwemassief en voegen Partijen en Partners kwaliteit toe aan het platteland;
2. Versterken van de inzet op leefbaarheid, inclusiviteit en betrokkenheid. Partijen en Partners zorgen ervoor dat zoveel mogelijk inwoners en gebruikers van de Regio Veluwe meedoen en meeprofiteren van de resultaten van deze Regio Deal;
3. Verbeteren van de kwaliteit en duurzaamheid van recreatieve voorzieningen en mobiliteit naar, op en rond de Veluwe. Daarmee draagt de Regio Veluwe bij aan de biodiversiteit, de klimaatopgave, circulariteit, de energietransitie én aan een toekomstbestendige vrijetijdseconomie;
4. Intensiveren en verbreden van de samenwerking tussen overheden, eigenaren, gebruikers, bedrijfsleven en kennisinstellingen. Het delen van innovaties en praktijkervaringen, niet alleen onderling maar ook met Partijen elders in Nederland.

Overkoepelend geldt dat de Regio Deal zich richt op een aantal korte termijn doelen met concrete resultaten, die binnen drie á vier jaar zijn gerealiseerd. Op die manier fungeert de Regio Deal als vliegwiel voor intensivering van de samenwerking tussen alle Partners in het

² Zie ook <https://www.mooinederland.nu/>

³ Zie ook <https://housingfirstnederland.nl/>

⁴ Zie ook <https://www.vitalevakantieparken.nl/>

⁵ Zie ook <https://www.defensie.nl/onderwerpen/ruimte-voor-defensie>

gebied en zorgt de Regio Deal voor verbinding van sectorale beleidsvelden. Zo biedt de Regio Veluwe perspectief aan het gebied en wordt gewerkt aan vertrouwen bij inwoners en ondernemers. Daarnaast heeft de Regio Deal een scherpe focus op vrijetijdseconomie. Partijen en Partners nemen het werk niet over van de andere beleidstafels, zoals het Nationaal Programma Landelijk Gebied, maar zijn hier flankerend aan.

Artikel 2 – Aanpak

1. Programmaliijn A: Nieuwe perspectieven voor de (Gouden randen van de) Veluwe.

De (Gouden randen van de) Veluwe klaar voor de toekomst: daar zet deze programmalijn zich voor in. Dat gebeurt aan de hand van de volgende inspanningen/interventies:

- *Ontwikkeling van agrotourisme.* Multifunctionele landbouw biedt boeren de kans om hun inkomsten te diversifiëren door naast traditionele landbouwactiviteiten ook diensten zoals agrotourisme aan te bieden. Daarmee kunnen ze profiteren van de groeiende vraag naar authentieke plattelandservaringen. Agrotourisme stelt boerderijen in staat om bezoekers te betrekken bij educatieve rondleidingen, boerderijverblijven en lokale culinaire evenementen, waardoor ze een belangrijke rol kunnen spelen in het promoten van duurzaam toerisme en het behouden van rurale gemeenschappen en landschappen. Bovendien stimuleert agrotourisme het gebruik van duurzame korte voedselketens, waardoor lokaal geproduceerde producten ook lokaal worden geconsumeerd. De interventies op dit vlak laten zich als volgt samenvatten:
Bij veel agrarische ondernemers en betrokken overheden zijn de mogelijkheden van multifunctionele landbouw en agrotourisme onbekend. Deze Regio Deal draagt bij aan bekendheid, door bijvoorbeeld voorlichtingsbijeenkomsten te organiseren, om te verkennen hoe de toekomst van agrotourisme eruit kan zien. Hierbij is de aanname dat meer agrarische ondernemers agrotourisme-activiteiten ontwikkelen, zodra zij weet hebben van de kansen die dit biedt.
  - Boerenbedrijven worden veelal gefinancierd door banken. Voor de transformatie van bedrijven zijn banken van cruciaal belang, omdat zij bijvoorbeeld akkoord moeten gaan met een andere invulling van de bedrijfsactiviteiten. Vanuit de Regio Deal wordt samenwerking met banken opgezocht, om te verkennen hoe banken kunnen bijdragen aan de ontplooiing van onder andere agrotourisme-activiteiten.
  - Met de Regio Deal wordt bijgedragen aan het actief helpen van agrarische ondernemers bij het transformeren van hun onderneming, bijvoorbeeld door coaches en professionals in te zetten. Deze personen kunnen hen helpen bij vergunningverleningstrajecten of bij de ontwikkeling van een ondernemersplan met sluitende businesscase.
  - De agrarische enclave GEUS en de IJsselvallei zijn geschikt als omgevingen waar gestart kan worden met deze interventies, omdat veel agrarische ondernemingen die hier actief zijn worden beïnvloed door grote maatschappelijke transitieën, zoals het beperken van stikstofuitstoot. De lessen die worden geleerd tijdens de uitvoering van deze interventies, bijvoorbeeld als het gaat om eventueel belemmerende regelgeving, zijn vervolgens toepasbaar in andere delen van de Veluwe, zoals Veluwezoom en Gelderse Vallei, maar ook andere delen van Nederland. Een belangrijke randvoorwaarde voor het slagen van deze interventies is de betrokkenheid van de Land- en Tuinbouworganisatie (LTO), omdat LTO een goed netwerk heeft binnen de agrarische sector en op die manier voor draagvlak kan zorgen. Deze interventies zijn complementair aan de activiteiten die worden ondernomen vanuit het Gelderse Programma Landelijk Gebied⁶.
- *Energie op Eigen Kracht.* Vakantieparken moeten de komende jaren van het gas af, dat is niet eenvoudig. Zo zijn er weinig mogelijkheden voor eigen opwek, liggen vakantieparken veelal verspreid over de Veluwe en kunnen vakantieparken vaak niet worden aangesloten op een collectieve oplossing zoals een warmtenet, omdat dit niet rendabel is. Bovendien moeten nieuwe technologieën zich nog bewijzen. De ontwikkeling van deze technologieën vraagt grote investeringen, die voor een individuele ondernemer/eigenaar niet op te brengen zijn. Met deze interventie gaat de Regio samen met Partners, waaronder de TU Delft, een aantal parken selecteren om de komende jaren concreet te testen hoe bestaande kennis en technologie kunnen worden toegepast op vakantieparken om energie te besparen, op te wekken en op te slaan. Het gaat bij deze interventie in algemene zin om het toepassen van nieuwe technologie voor

⁶ Concept ontwerpprogramma Vitaal Landelijk Gebied Gelderland 2024 – 2035

vakantieparken als decentrale energiesystemen, zodat zij meer zelfvoorzienend worden. De ervaringen die opgedaan worden, zijn ook toepasbaar voor onder andere buurtschappen en bedrijventerreinen. Ter voorbereiding op deze interventie voert het programma Vitale Vakantieparken vergevorderde gesprekken met betrokkenen en Partners, waaronder gemeenten en private organisaties zoals The Green Village, een gerenommeerd 'living lab' van de TU Delft. Dankzij de verbinding met The Green Village is de technische kennis en ervaring aanwezig om van de pilots een succes te maken.

- *Nieuwe recreatieve voorzieningen.* In de stedelijke uitloopgebieden rondom en aan de randen van de Veluwe draagt de Regio Deal bij aan nieuwe recreatieve voorzieningen, zoals musea, aantrekkelijke recreatief routenetwerken met hoge belevingswaarde zoals thematische wandelroutes en andere vormen van recreatieve trekpleisters. Deze interventie gaat ervan uit dat nieuwe voorzieningen ertoe leiden dat bezoekers zich beter op en rond de Veluwe verspreiden, waardoor de druk op bestaande voorzieningen afneemt, kwetsbare natuur wordt ontlast en daarmee de biodiversiteit toeneemt. Hierbij is van belang dat de nieuwe voorzieningen aantrekkelijk zijn en een duidelijk onderscheidend karakter hebben ten opzichte van de bestaande voorzieningen. Alleen dan zal het verspreidingseffect optreden. Ook is er een duidelijke link met interventies uit programmalijn C. Waar mogelijk worden de nieuwe recreatieve voorzieningen gecombineerd met de interventie om de recreatieve mobiliteit te verbeteren.
- *Vakantielandchap van de toekomst.* De interventies vanuit dit initiatief richten zich op een herpositionering van verblijfsrecreatie en dagrecreatie. Een belangrijke vraag daarbij is hoe de Veluwe er over twintig tot dertig jaar uitziet en welke consequenties heeft dat voor het handelen de komende periode. Hierbij worden ingegaan op, en nieuwe oplossingen geboden voor, vraagstukken als:
  - De invloed van de grote ontwikkelingen op de Veluwe (verstedelijking, landbouwtransitie, natuurherstel etc.) op de positie en plek van de vakantieparken en de ontwikkelopgave voor de dagrecreatie;
  - Gewenste (verschijnings)vormen van verblijfsrecreatie en dagrecreatie, menging tussen de verschillende functies (wonen, werken, zorg en recreatie);
  - Nieuwe verdienmodellen die mogelijk en wenselijk zijn voor het beheer van het landschap;
  - Consequenties voor het recreatieve gebruik en beheer als het systeemherstel van bodem, water en ecologie als uitgangspunt wordt gekozen.

De interventies bestaan uit het ontwikkelen en testen van een aantal concepten die hier invulling aan geven. Deze worden vervolgens gebiedsgericht toegepast, bijvoorbeeld in de agrarische enclave GEUS, waarbij het een grote meerwaarde heeft dat verblijfs- en dagrecreatie in samenhang wordt ontwikkeld. Hierbij wordt samengewerkt in een brede coalitie van de programma's Vitale Vakantieparken en Veluwe op 1, gemeenten en provincie, terreinbeherende organisaties, agrarische sector, ondernemers en ministeries. De eerste concepten worden ontwikkeld binnen de lopende Regio Deal Veluwe I. Met de nieuwe Regio Deal Veluwe II kan de Regio Veluwe deze concepten doorontwikkelen en opschalen naar concrete integrale gebiedsopgaven, door voort te bouwen op het stevige samenwerkingsverband tussen publieke en private Partners dat de afgelopen periode is opgebouwd. Met deze interventie sluiten Partijen en Partners ook aan bij het ontwerpatelier, dat vanuit het programma Mooi Nederland wordt ontwikkeld.

LNVN zet zich samen met VRO in om de beoogde resultaten te bereiken voor zover dit aansluit bij haar beleid. Dit kan onder andere inhoudelijke ondersteuning betreffen zoals kennisuitwisseling over relevante beleidsinitiatieven, programma's en -instrumenten of zorg te dragen voor een goede aansluiting daarop.

2. Programmalijn B: Versterking van de leefbaarheid, inclusiviteit en betrokkenheid op en rond de Veluwe.

Deze programmalijn richt zich op het versterken van de leefbaarheid, inclusiviteit en betrokkenheid op en rond de Veluwe. Kortom, de interventies in deze programmalijn hebben een focus op de bewoners van de Veluwe en hun omgeving. Daarvoor worden de volgende activiteiten in gang gezet:

- *Betrokken bewoners.* Er worden initiatieven ontwikkeld om bewoners meer te betrekken bij de

Veluwe. Zo worden er programma's ontwikkeld die voor kennisoverdracht zorgen, bijvoorbeeld door basisschoolkinderen een unieke Veluwe ervaring te bezorgen of bewoners op te leiden tot gebiedsambassadeur en/of gids. De achterliggende gedachte is dat bewoners hun band met het gebied versterken en hier (nog) beter voor gaan zorgen en de acceptatie van noodzakelijke beperkende (natuur)maatregelen groter wordt, zodra zij (nog) meer kennis hebben over de Veluwe.

- *Dorpendeals*. In zgn. Dorpendeals⁷ maken Gelderse inwoners, gemeenten, ondernemers, maatschappelijke organisaties en de provincie afspraken om samen te werken aan de (sociale) verbondenheid en toekomstbestendigheid van een wijk of dorp. Net zoals een Regio Deal, werkt een Dorpendeal integraal en biedt het mogelijkheden om verschillende vraagstukken dwars door de grenzen van het sociale en ruimtelijke domein heen, gezamenlijk te adresseren. Vanuit de bestaande Dorpendealregeling worden lokale initiatieven vanaf 25.000 tot 400.000 euro gefinancierd, waarbij een eigen bijdrage van de desbetreffende gemeenschap wordt verwacht. Binnen de provincie zijn inmiddels tientallen Dorpendeals gesloten, maar de Veluwe blijft hierbij achter. De Regio Deal-middelen bieden de mogelijkheid om Dorpendeals voor de Veluwe een impuls te geven. De programma's Veluwe op 1 en Vitale Vakantieparken kunnen ondersteunen door kansen te identificeren en Partijen en Partners actief te attenderen op de mogelijkheid om een dorpendeal tot stand te brengen in een dorp of wijk. Hierdoor ontstaat beter zicht op de specifieke behoefte van een wijk of dorp, waardoor hier (nog) beter op kan worden ingespeeld. Als een Dorpendeal tot stand komt via de regeling uitgevoerd met deze Regio Deal, dan kunnen de Dorpendealmiddelen als cofinanciering worden ingezet voor de Regio Deal subsidieaanvraag. Deze interventie kan ook binnen één van de andere programmalijnen worden ingezet. Zo is het bijvoorbeeld mogelijk dat een Dorpendeal wordt gesloten in wijken of dorpen, die hard worden geraakt door de landbouwtransitie.
- *Pauszeparken*. De Veluwe ontwikkelt concrete oplossingen voor de vaak kwetsbare doelgroep die (permanent) verblijft op de vakantieparken in de Regio Veluwe, waar dit eigenlijk niet is toegestaan. Hier is sprake van grootstedelijke problematiek verstoep in de bossen van de Veluwe, waarbij handhaving alleen, bij lange na niet voldoende is om tot passende oplossingen te komen. De afgelopen jaren is de noodzaak om tot een specifieke aanpak te komen onderzocht (om hoeveel mensen gaat het, wat is hun achtergrond) en zijn verkenningen uitgevoerd naar de wijze waarop overheden, zorginstellingen en corporaties hier mee aan de slag zouden moeten gaan. Met deze interventie geeft de Regio Veluwe daar een concreet vervolg aan door een aantal voormalige vakantieparken te verwerven en daar mensen in kwetsbare positie op een verantwoorde wijze tijdelijk te huisvesten en ondersteuning te bieden bij de specifieke zorgbehoeften. Hiermee willen Partijen en Partners deze doelgroep perspectief bieden op duurzame participatie en integratie in het gebied en de samenleving. Deze locaties worden een 'Pauzepark' genoemd; een voormalig vakantiepark waar deze kwetsbare doelgroep de mogelijkheid krijgt om met passende zorg en ondersteuning tijdelijk te wonen. En daarbij vooruit durven te kijken naar een toekomst waarin ze zelfstandig wonen op een meer definitieve plek. Een belangrijke randvoorwaarde om deze interventie te laten slagen, is de betrokkenheid van en draagvlak bij gemeenten en andere (zorg)instellingen en de ondersteuning van het Rijk.
- *Camping van ons*. Deze interventie zet er op in om mensen met een smalle beurs een betekenisvolle, kwalitatief goede vakantie te blijven bieden, die past binnen de omgeving. De huidige ontwikkelingen (opkopen, investeringen, uitpanden, etc.) en algemene druk op ruimte maken dat de prijzen sterk stijgen. Daardoor worden bepaalde groepen uitgesloten. Door het faciliteren van nieuwe coöperatieve vormen van eigendom en gebruik, versterkt de Veluwe de eigenheid en diversiteit van de regio én bieden Partijen en Partners tegenwicht aan de sterke commerciële spelers in het gebied. Eigendom op deze manier betekent ook dat investeringen in de camping, binnen de regio Veluwe beschikbaar blijven.
- *Zorgeloos gastvrij*. De Veluwe wordt beter bereikbaar voor mensen met een serieuze beperking. De interventie is gericht op verschillende doelgroepen met wisselende behoeftes, op basis van een gezond en effectief businessmodel. De Partijen en Partners sluiten aan bij het lokale en regionale ondernemerschap, specificereert de doelgroepen, verbindt dit aan de transitie op de Veluwe, maakt nieuwe coalities met bijvoorbeeld verzekeringsmaatschappijen en zorginstellingen, en realiseert meerdere concrete toekomstbestendige voorbeeldconcepten op de Veluwe die ook

---

⁷ <https://www.gelderland.nl/subsidies/dorpendeal>

elders als inspiratie kunnen dienen.

Programmaliijn C: Bestemmingsmanagement en duurzame mobiliteit op en rond de Veluwe.

Deze programmaliijn zet, in lijn met (en voortbouwend op) de inspanningen van de lopende Regio Deal Veluwe I, in op het verruimen van het recreatieve aanbod, het spreiden van bezoekers om zo de druk op overbelaste gebieden te verlichten en verduurzaming van de mobiliteit naar, op en rond de Veluwe. Waar mogelijk sluiten de interventies van programmaliijn C aan bij het IenW programma Publiek Vervoer en het samenwerkingsprogramma van rijk en regio Natuurlijk!Deelmobiliteit. Zo kan de Veluwe samen met IenW werken aan het opzetten van een slim mobiliteitssysteem en het verduurzamen van mobiliteit van en naar recreatieve bestemmingen. Relevante Partijen en partners beogen daarvoor de volgende interventies:

- *Ontvangstlocaties en Toeristische Overstap Punten.* De Regio Deal draagt bij aan de verbetering van bestaande en realisatie van een aantal nieuwe ontvangstlocaties en Toeristische Overstap Punten (TOP's) aan de randen van de Veluwe. Bezoekers reizen hier met het openbaar vervoer naartoe of parkeren hun auto, waarna bezoekers actief per (deel)fiets of lopend of met een vorm van duurzaam vervoer de Veluwe betreden. De achterliggende gedachte van deze interventie is dat het verbeteren van bestaande en het openen van nieuwe ontvangstlocaties en TOP's tot een betere bereikbaarheid van de Veluwe en betere spreiding van bezoekers leidt. Ook vermindert het de negatieve gevolgen van mobiliteit, zoals CO₂-uitstoot, geluidsoverlast en de aantasting van de leefbaarheid en recreatieve beleving.
- *Verbeteren recreatieve mobiliteit.* Om de bezoekersstromen beter te verspreiden en de nieuwe recreatieve voorzieningen bereikbaar te maken, is het van belang om het recreatief routenetwerk (netwerk van onder andere fiets-, wandel- en ruiterspaden) op het Veluwe massief goed te verbinden met het te ontwikkelen netwerk in de Gouden Randen. Concreet bestaat deze interventie bijvoorbeeld uit de ontwikkeling van loop- of fietsbruggen en wegaanpassingen over de snelwegen, waardoor specifieke delen van de Veluwe beter met meer belevingskwaliteit en op een duurzamere manier bereikbaar worden voor recreatie. Ook wordt het gebruik van duurzame mobiliteit, zoals fietsen en OV, gestimuleerd. In de praktijk blijkt dat het uitdagend is om voor deelmobiliteit sluitende business cases te maken, bijvoorbeeld doordat het gebruik (en daarmee de inkomsten) van deelfietsen door het jaar heen sterk fluctueert. Deze opgave vraagt een vorm van pionieren waarbij Partijen en Partners alle relevante vormen van duurzame mobiliteit betrekken en zij zich niet beperken tot deelmobiliteit. Daarnaast brengen relevante Partijen en Partners ook in beeld welke vormen van flankerend beleid nodig zijn om hier een succes van te maken. Net zoals bij de ontvangstlocaties en TOP's, is de achterliggende gedachte van deze interventie dat deze tot een betere spreiding van bezoekers en een vermindering van de negatieve gevolgen van mobiliteit leidt.
- *Defensie.* Het Programma Transformatie Vastgoed Defensie⁸ en het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie⁹ leggen een extra claim op de ambitie om de mobiliteit op de Veluwe te verduurzamen. Defensie wil samen met de regionale betrokken partijen werken aan de uitvoering van haar eigen transitieopgave van het vastgoed. Tegelijkertijd ontstaat er ook een kans om het mobiliteitsvraagstuk van Defensie te koppelen aan de recreatieve mobiliteit waardoor er een 'win-win' situatie ontstaat. De Regio Deal maakt het mogelijk om hiervoor innovatieve concepten te ontwikkelen in samenspraak met het Rijksvastgoedbedrijf. De focus ligt op de thema's mobiliteit en recreatie, landbouw- en natuurtransitie, erfgoed en de energietransitie. Zo kan Defensie samen met de Regio Veluwe werken aan het realiseren van een mobiliteitstransitie (gesteund vanuit het programma Transformatie Vastgoed Defensie). Daarmee draagt Defensie bij aan het behalen van de verduurzamingsambities die binnen de Regio Veluwe zijn opgesteld.
- *Monitoren en sturen van bezoekersstromen.* Op dit moment wordt reisgedrag van bezoekers gemonitord en worden bezoekersstromen waar mogelijk gestuurd. Hier is een professionaliseringsslag wenselijk, omdat er op dit moment nog te weinig zicht is op de bewegingen van de bewoners van de Veluwe. Hiervoor moeten nieuwe communicatie tools, zoals een routeplanner en Veluwe App, worden (door)ontwikkeld en geïmplementeerd. De monitoring kan vervolgens bijvoorbeeld worden verbeterd door – naast GPS-monitoring – nieuwe sensoren te gebruiken. Ook is het wenselijk om de data beter op te slaan, zodat dit tot nieuwe inzichten leidt

⁸ <https://www.rijksvastgoedbedrijf.nl/onderwerpen/defensie-vastgoed>

⁹ <https://www.defensie.nl/onderwerpen/ruimte-voor-defensie>

en een duidelijk handelingsperspectief biedt voor het sturen van bezoekersstromen. Tot slot kan vanuit deze interventie worden onderzocht welke mogelijkheden er nog meer zijn om bezoekersstromen te sturen. Uiteindelijk moet dit ertoe leiden dat de bezoekersdruk op de Veluwe beter wordt verspreid. Binnen deze interventie is nadrukkelijk aandacht voor een goede behandeling en bescherming van persoonsgegevens. De activiteiten vinden uitsluitend plaats binnen de kaders van de Algemene verordening gegevensbescherming (Avg).

LNVN zet zich samen met VRO in om de beoogde resultaten te bereiken voor zover dit aansluit bij haar beleid. Dit kan onder andere inhoudelijke ondersteuning betreffen zoals kennisuitwisseling over relevante beleidsinitiatieven, programma's en -instrumenten of zorg te dragen voor een goede aansluiting daarop.

Voor alle drie de programmalijnen geldt dat de Regio Deal zich inzet op het met elkaar leren en innoveren. Dit vraagt goede monitoring van de aanpak en van de resultaten die daarmee worden bereikt. Partijen en Partners zullen de geleerde lessen en innovatieve aanpakken delen, zowel binnen de Regio Veluwe als elders in het land. Op die manier rendeert de investering in de Regio Deal maximaal. Daarbij denkt de Regio Veluwe bijvoorbeeld aan de aanpak rondom bestemmingsmanagement, de transitie van de landbouw, de aanpak van sociale problematiek in vakantieparken en verduurzaming van vakantieparken. De wijze waarop lessen worden getrokken en gedeeld maakt onderdeel uit van het afwegingskader op basis waarvan subsidies worden verstrekt. Een bestaand platform waar geleerde lessen kunnen worden gedeeld, is het jaarlijkse Veluwe congres. Hier komen regionale partners samen om de samenwerking te verbeteren.

De uitvoering van deze Regio Deal bouwt voort op de uitvoering van Regio Deal Veluwe I. De samenwerking tussen de provincie Gelderland en de Partners in de Regio Veluwe wordt vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst.

Artikel 3 – Beoogde resultaten

1. Programmalijn A: Nieuwe perspectieven voor de (Gouden randen van de) Veluwe.

- *Ontwikkeling van agrotourisme.* De drie typen interventies zetten in op de volgende resultaten:
  - Aanpak en inhoudelijke invulling van (voorlichtings)bijeenkomsten over onder andere agrotourisme langs geïnteresseerde agrariërs;
  - Afgeronde verkenning van samenwerking met banken op het gebied van bijvoorbeeld agrotourisme;
  - Afgeronde verkenning over hoe de regeldruk kan worden verminderd.
  - Bijdrage aan coaching en begeleiding agrariërs bij de transitie van hun bedrijf, bijvoorbeeld naar agrotourisme-activiteiten.
- *Energie op Eigen Kracht.* De Regio zet in op het afronden van een pilot waarin met een aantal vakantieparken en kennispartners concreet is getest hoe vakantieparken meer zelfvoorzienend kunnen worden door energie te besparen, op te wekken en op te slaan. Hierdoor ontstaat inzicht in de toekomstige energiebehoefte en mogelijke energiemix en oplossingen van vakantieparken die ook toepasbaar zijn voor andere decentrale energiesystemen waaronder buurtschappen en bedrijventerreinen.
- *Nieuwe recreatieve voorzieningen.* De Regio spant zich in om ten minste drie nieuwe (recreatief aantrekkelijke en onderscheidende) voorzieningen te realiseren (geografisch verspreid over de Veluwe) inclusief een aantrekkelijk recreatief netwerk, waarmee wordt bijgedragen aan een betere spreiding van bezoekers.
- *Vakantielandschap van de toekomst.* De Regio zet in op meerdere uitgewerkte samenhangende concepten verblijfsrecreatie en dagrecreatie, die in de praktijk worden getest op delen van de Veluwe. Hierdoor ontstaat een beter beeld welke vormen van recreatie in de toekomst succesvol kunnen zijn en welke bijdrage deze concepten kunnen leveren aan de uitdagingen op en rond de Veluwe, zoals de landbouwtransitie, natuurherstel en versterking van sociale cohesie.

2. Programmalijn B: Versterking van de leefbaarheid, inclusiviteit en betrokkenheid op en rond de Veluwe.

- *Betrokken bewoners.* De Regio zet in op het vergroten van de betrokkenheid van verschillende type bewoners. Concreet verwachten Partijen en Partners een programma op te zetten om basisschoolleerlingen een unieke Veluwe ervaring te bezorgen, waardoor zij de Veluwe leren

kennen en waarderen. Recreatieondernemers kunnen trainingen volgen over natuurinclusief ondernemen. Tot slot zijn een aantal vrijwilligers opgeleid tot gebiedsambassadeur en/of gids, die de waarde van de natuur uitdragen onder medebewoners en bezoekers van de Veluwe.

- *Dorpendeals*. De Regio spant zich in voor de ondertekening van circa vijf tot tien Dorpendeals op en rond de Veluwe, die bijdragen aan de opgaven van deze Regio Deal.
  - *Pauzeparken*. De Regio spant zich in om minimaal één Pauzepark-concept te realiseren op een voormalig vakantiepark, door daar mensen in kwetsbare positie op een verantwoorde wijze tijdelijk te huisvesten en ondersteuning te bieden bij de specifieke zorgbehoeften.
  - *Camping van Ons*. De Regio zet erop in om een samenwerkingsconcept uit te werken en de pilot 'Camping van Ons' te starten. Dankzij deze pilot kan in de praktijk worden getest hoe coöperatieve eigendom en gebruik van verblijfsrecreatie eruitziet, zowel juridisch, organisatorisch als financieel. Ook is er een traject ontwikkeld waarbij potentiële stoppers van kleinschalige campings worden benaderd over het voortzetten van hun camping, zodat het kleinschalige, duurzame en betaalbare karakter behouden blijft.
  - *Zorgeloos Gastvrij*. De Regio spant zich in voor een uitgewerkte aanpak voor het toegankelijk maken van vakantieparken voor mensen met een fysieke of geestelijke beperking, in de praktijk toegepast op een aantal parken en vertaald naar concrete toekomstbestendige voorbeeldconcepten op de Veluwe die ook elders als inspiratie kunnen dienen. Ook is de toegankelijkheid van recreatieve voorzieningen en de informatie hierover op de Veluwe verbeterd, door bijvoorbeeld in elke gemeente op en rond de Veluwe een toegankelijk rondje te maken waar bewoners en bezoekers van de natuur kunnen genieten.
3. Programmalijn C: Bestemmingsmanagement en duurzame mobiliteit op en rond de Veluwe.
- *Ontvangstlocaties en Toeristische Overstappunten*. De Regio spant zich in om ten minste drie ontvangstlocaties en/of TOP's te realiseren, waarmee wordt bijgedragen aan een betere bereikbaarheid van de Veluwe en betere spreiding van bezoekers. De locaties waar dit plaatsvindt, bevinden zich verspreid over de Veluwe. In aanloop naar het Rijk Regio overleg betreft de Regio IenW bij deze interventie.
  - *Verbeteren recreatieve mobiliteit*. De Regio spant zich in om een aantal nieuwe schakels in het recreatieve routenetwerk op en rond de Veluwe te realiseren, in de vorm van bijvoorbeeld wandel- en fietsbruggen over de snelwegen. Hierdoor ontstaan betere verbindingen. Niet alleen op de Veluwe, maar ook met en tussen de stedelijke uitloopgebieden. Ook is inzichtelijk gemaakt welk flankerend beleid noodzakelijk is om tot een sluitende business case te komen voor duurzame mobiliteit bij ontvangstlocaties en TOP's. In aanloop naar het Rijk Regio overleg betreft de Regio IenW bij deze interventie.
  - *Defensie*. De Regio spant zich in om samen met het RVB innovatieve mobiliteitsconcepten te ontwikkelen waarbij het mobiliteitsvraagstuk van defensie meehelpt de recreatieve mobiliteit op de Veluwe te verduurzamen. Daarbij is het verbeteren van het OV een belangrijke zoekrichting.
  - *Monitoren en sturen van bezoekersstromen*. De Regio zet in op het ontwikkelen en implementeren van nieuwe communicatietools gericht op eigen inwoners. Ook zet de Regio in op realisatie van sensoren om bezoekersgedrag te meten en de realisatie en doorontwikkeling van een database met reizigersinformatie, die kan worden benut om bezoekersstromen te sturen.

2. Inzet middelen Regio Envelop voor uitvoering Regio Deal Veluwe II

Artikel 4 – Uitgangspunten

1. Partijen en Partners beogen een gecoördineerde beleidsmatige inzet van hun gezamenlijke financiële middelen op basis van de afspraken in deze Regio Deal. De Regio geeft met die middelen uitvoering aan de Regio Deal Veluwe II zoals het initiëren en/of realiseren van programma's en projecten en andere uitvoeringsactiviteiten in het kader van de doelen en interventies van de Regio Deal Veluwe II zoals bedoeld in artikelen 1 tot en met 3. Op deze wijze zetten Partijen en Partners zich in om de regionale opgave van de Regio Veluwe te realiseren
2. VRO reserveert maximaal € 20 mln. inclusief eventueel verschuldigde BTW vanuit de Regio Envelop als Rijksbijdrage voor uitvoeringsactiviteiten als bedoeld in het eerste lid, volgens de in de onderstaande tabel opgenomen onderverdeling. Hierin zijn ook de

uitvoeringskosten oftewel VAT-kosten (Voorbereiding, Administratie en Toezicht) opgenomen, waarbij uitgegaan wordt van maximaal 3% van de Rijksbijdrage. De Regio Veluwe garandeert minimaal een bedrag van in totaal 20 miljoen euro aan regionale financiering voor uitvoeringsactiviteiten als bedoeld in het eerste lid volgens de in de onderstaande tabel opgenomen onderverdeling:

Uitvoeringsactiviteiten	Maximale rijksbijdrage¹	Regionale Financiering	Totaal bedrag
1. Programmalijn A	€ 6,47 mln.	€ 6,56 mln.	€ 13,03 mln.
2. Programmalijn B	€ 6,47 mln.	€ 6,56 mln.	€ 13,03 mln.
3. Programmalijn C	€ 6,46 mln.	€ 6,56 mln.	€ 13,03 mln.
Uitvoeringskosten (VAT)	€ 0,6 mln.	€ 0,32 mln.	€ 0,92 mln.
Bijdragen totaal maximaal	€ 20,00 mln.	€ 20,00 mln.	€ 40,00 mln.

1) Dit bedrag is inclusief eventueel verschuldigde BTW.

3. De verdeling opgenomen in de tabel in het tweede lid geldt als uitgangspunt. Partijen en Partners zijn zich ervan bewust dat gedurende de looptijd van de Regio Deal omstandigheden en/of prioriteiten kunnen wijzigen. Partijen en Partners kunnen, na bespreking in het Rijk-Regio-overleg, een gewijzigde verdeling over de programmalijnen afspreken. Op deze wijziging van Regio Deal Veluwe II is artikel 11 van toepassing.

Artikel 5 - Regiokassier

Partijen en Partners spreken af dat in het kader van de uitvoeringsactiviteiten van de Regio Deal Veluwe II de provincie Gelderland de rol zal vervullen van regiokassier. De regiokassier draagt zorg voor het nakomen van de voorwaarden en verplichtingen, zoals verwoord in de Specifieke uitkering ten behoeve van de uitvoeringsactiviteiten Regio Deals.

3. Governance uitvoering Regio Deal Veluwe II

Artikel 6 - Rijk-Regio-overleg

1. Periodiek treden Partijen en Partners in overleg over de onderlinge samenwerking in het kader van de Regio Deal Veluwe II en met andere publieke en/of private samenwerkings Partners. Dit Rijk-Regio-overleg ziet toe op de uitvoering van Regio Deal zoals beschreven in dit convenant.
2. Het Rijk-Regio-overleg vergadert tenminste eenmaal per jaar, over de voortgang van, en eventuele knelpunten of risico's in, de uitvoering van de Regio Deal en andere actualiteiten in de Regio Veluwe.
3. Het in het eerste lid bedoelde Rijk-Regio-overleg bestaat uit de volgende vertegenwoordigers:
  - a. vanuit de ministeries van het Rijk:
    - i. Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening;
    - ii. Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties;
    - iii. Infrastructuur en Waterstaat;
    - iv. Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur;
    - v. Defensie.
  - b. vanuit de Regio:
    - i. Provincie Gelderland;
    - ii. Het programma Veluwe op 1;
    - iii. het programma Vitale Vakantieparken.
4. Het Rijk-Regio-overleg voorziet in zijn eigen werkwijze, waarbij het uitgangspunt is dat de Regio Veluwe bij het organiseren, uitnodigen en verslagleggen de lead heeft.
5. Het Rijk-Regio-overleg spreekt een escalatieregeling af.
6. Betrokken Partijen en Partners zien zelf toe op een adequate verantwoording aan achterbannen en/of volksvertegenwoordigers.

4. Evaluatie, voortgang en communicatie Regio Deal Veluwe II

Artikel 7 – Evaluatie en voortgang

1. De Regio Veluwe brengt de beginsituatie van de regionale opgave in kaart. Daarnaast bepaalt de Regio Veluwe een evaluatie-aanpak waarmee bijgehouden kan worden of de afgesproken aanpak (artikel 2) bijdraagt aan de doelen (artikel 1) van de Regio Deals. De beginsituatie en evaluatie-aanpak zijn beschreven in het voorjaar van 2025.
2. De Regio Veluwe stelt éénmaal per jaar een voortgangsrapportage op, met daarin:
  - a. de voortgang van de initiatieven en projecten;
  - b. in hoeverre Partijen en Partners op schema liggen om de beoogde resultaten (artikel 3) te behalen.
3. De jaarlijkse voortgangsrapportage wordt in concept voor 15 juni van ieder jaar voorgelegd aan Partijen, gelet op indiening voor 15 juli bij de minister van VRO in het kader van de specifieke uitkering.
4. De Regio Veluwe kan met de jaarlijkse voortgangsrapportage de betrokken provinciale staten, gemeenteraden en betrokken programma's informeren. VRO gebruikt de jaarlijkse voortgangsrapportage als input voor de periodieke voortgangsrapportage van alle Regio Deals voor de Tweede Kamer van de Staten-Generaal.
5. VRO draagt zorg voor onderzoek, betreffende het geheel van de Regio Deals (o.m. de resultaten en effecten van de Deals voor brede welvaart). De Regio Veluwe verleent haar medewerking hieraan.
6. De voortgangsrapportage en de geleerde lessen worden gedeeld en besproken op het jaarlijkse Veluwe congres, waar regionale Partners bijeenkomen om hun samenwerking te verbeteren.
7. BZK verzamelt binnen het geheel van de Regio Deals lessen en kennis over de (door)ontwikkeling van openbaar bestuur, waarmee mede uitvoering wordt gegeven aan de Actieagenda Sterk Bestuur.¹⁰

Artikel 8 – Communicatie

1. Partijen en Partners zien toe op een gezamenlijke communicatiestrategie en -plan, waarbij de Regio Veluwe in de lead is.
2. De Regio Veluwe zal bij projecten die deel uitmaken van de uitvoering van de Regio Deal Veluwe II vragen om in de communicatie over die projecten kenbaar te maken dat het project mede mogelijk is gemaakt in samenwerking tussen Rijk en Regio.

5. Slotbepalingen

Artikel 9 - Uitvoering in overeenstemming met Unierecht

De afspraken van deze Regio Deal en/of de daaruit voortvloeiende maatregelen worden in overeenstemming met het recht van de Europese Unie uitgevoerd en uitgewerkt in het bijzonder voor zover de afspraken vallen onder de werking van de Europese regels met betrekking tot aanbesteding, mededinging, staatssteun en technische normen en voorschriften.

Artikel 10 - Gegevensuitwisseling

1. De in het kader van (de uitvoering van) deze Regio Deal uitgewisselde dan wel uit te wisselen informatie is in beginsel openbaar. Indien een Partij verzoekt om geheimhouding zullen de overige Partijen deze informatie in beginsel geheimhouden en deze geheel noch gedeeltelijk aan enige derde bekendmaken, behoudens voor zover een verplichting tot openbaarmaking voortvloeit uit de wet, een rechterlijke uitspraak of deze Regio Deal.
2. Partijen dragen er zorg voor dat concurrentiegevoelige en/of privacygevoelige informatie uitsluitend wordt gedeeld voor zover dit in overeenstemming is met de relevante internationale, Europese en nationale wettelijke kaders. Zij kunnen hiertoe nadere afspraken vastleggen.

Artikel 11 - Wijzigingen

¹⁰ Met de Actieagenda Sterk Bestuur (2022, zie overheid.nl) richt het ministerie van BZK zich op het versterken van de samenwerking binnen het Rijk en de samenwerking tussen Rijk, mede-overheden en niet-overheidsPartners.

1. Elke Partij kan schriftelijk verzoeken deze Regio Deal te wijzigen. De wijziging heeft de instemming van alle Partijen.
2. Partijen treden in overleg binnen 6 weken nadat een Partij het verzoek kenbaar heeft gemaakt bij VRO. VRO informeert de overige Partijen over de voorgestelde wijziging en vraagt hen om instemming.
3. Nadat alle Partijen aan VRO kenbaar hebben gemaakt in te stemmen met het verzoek tot wijziging wordt de wijziging en de verklaringen tot instemming als bijlage aan dit convenant gehecht.

Artikel 12 - Opzegging

1. Elke Partij kan de Regio Deal Veluwe II met inachtneming van een opzegtermijn van 3 maanden schriftelijk opzeggen, indien een zodanige verandering van omstandigheden is opgetreden dat deze Regio Deal billijkheidshalve op korte termijn behoort te eindigen. De opzegging moet de verandering in omstandigheden vermelden.
2. Wanneer een Partij deze Regio Deal opzegt, blijft de Regio Deal voor de overige Partijen in stand voor zover de inhoud en de strekking ervan zich daartegen niet verzetten.
3. Ingeval van beëindiging van de Regio Deal Veluwe II krachtens opzegging is geen van de Partijen jegens een andere Partij schadeplichtig.

Artikel 13 - Toetreding nieuwe Partijen

1. In overeenstemming met alle Partijen kunnen anderen tijdens de looptijd van de Regio Deal Veluwe II als nieuwe Partijen toetreden tot deze Regio Deal. Een toetredende partij dient de verplichtingen die voor haar uit de Regio Deal voortvloeien te aanvaarden.
2. Het schriftelijke verzoek tot toetreding met daarbij de concrete bijdrage aan de Regio Deal Veluwe II wordt gericht aan VRO. VRO informeert Partijen en vraagt hen om instemming.
3. Zodra alle Partijen aan VRO schriftelijk kenbaar hebben gemaakt in te stemmen met het verzoek tot toetreding, ontvangt de toetredende partij de status van Partij van de Regio Deal Veluwe II en gelden voor die partij de voor haar uit de deal voortvloeiende rechten en verplichtingen.
4. Het verzoek tot toetreding en de verklaringen tot instemming worden als bijlagen aan de Regio Deal Veluwe II gehecht.

Artikel 14 - Ongeldigheid

Indien een bepaling van de Regio Deal in enige mate als nietig, vernietigbaar, ongeldig, onwettig of anderszins als niet-bindend moet worden beschouwd, bijvoorbeeld wegens strijdigheid met het Besluit Specifieke uitkering Regio Deals vierde, vijfde en zesde tranche (zoals deze luidt op het moment dat de strijdigheid zich voordoet of alsdan in bestuursrechtelijke zin is vastgesteld), wordt die bepaling, voor zover nodig, uit de Regio Deal verwijderd en vervangen door een bepaling die wel bindend en rechtsgeldig is en die de inhoud van de niet-geldige bepaling zoveel mogelijk benadert. De overige bepalingen van de Regio Deal blijven in een dergelijke situatie ongewijzigd en onverminderd geldig.

Artikel 15 - Publiekrechtelijke medewerking en toepasselijk recht

1. De in het kader van Regio Deal door Partijen te verlenen (publiekrechtelijke) medewerking laat de publiekrechtelijke positie en bevoegdheden van Partijen onverlet.
2. Op deze Regio Deal is uitsluitend Nederlands recht van toepassing.

Artikel 16 – Nakoming

De Regio Deal is niet in rechte afdwingbaar. Partijen kunnen elkaar aanspreken op tekortkomingen in de nakoming van de Regio Deal in het Rijk-Regio overleg.

Artikel 17 - Ondertekening in verschillende exemplaren

De Regio Deal Veluwe II kan worden ondertekend door Partijen in verschillende exemplaren, die

samengevoegd hetzelfde rechtsgevolg hebben alsof deze Regio Deal is ondertekend door alle Partijen in één exemplaar.

Artikel 18 - Citeertitel

Deze Regio Deal kan worden aangehaald als Regio Deal Veluwe II.

Artikel 19 – Inwerkingtreding en looptijd

1. Deze Regio Deal treedt in werking met ingang van de dag na ondertekening door alle Partijen en eindigt op 31 december 2029.
2. Partijen kunnen, na bespreking in het Rijk-Regio-overleg, de looptijd van de Regio Deal wijzigen, conform de procedure in artikel 11. De regiokassier zal rekening houden met de samenhang tussen de wijziging van de looptijd van de Regio Deal en de verleende *specifieke uitkering ten behoeve van de uitvoeringsactiviteiten Regio Deals*.

Artikel 20 - Publicatie

1. Deze Regio Deal zal net als andere Regio Deals openbaar worden gemaakt door publicatie in de Staatscourant, waardoor anderen kennis kunnen nemen van de Regio Deals.
2. VRO rapporteert over de Regio Portefeuille, alsmede de hieruit voortvloeiende Regio Deals naar de Tweede Kamer van de Staten-Generaal.